

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO
NR. I-549 8, 14, 19, 20, 21, 25, 33 IR 36 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymo Nr. I-549 8, 14, 19, 20, 21, 25, 33 ir 36 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto rengimą paskatino būtinybė pagelbėti pensinio amžiaus žmonėms, kurie lieka gyventi vieni ir kurie sudaro nemažą vienišų žmonių Lietuvoje dalį. Europos Sąjungoje (ES) esame ketvirti iš visų ES valstybių pagal 65 m. ir vyresnių žmonių skaičių, kuriems gresia arba kurie patiria skurdą, socialinę atskirtį. Vienišų vyresnių (65 metų ir vyresnių) asmenų skurdo lygis yra aukštesnis. Nors vyrų pensininkų skurdo situacija yra žemesnė nei šalies vidurkis, pensinio amžiaus sulaukusių moterų padėtis yra daug prastesnė: skurdo rizikos rodiklis lenkia tiek šalies, tiek ES vidurkius (pastarąjį kone dvigubai). Analizuojant užsienio šalių socialinės paramos sistemas akivaizdu, kad būsto apgyvendinimo išlaidos dažnai yra labai svarbios žemas pajamas turintiems namų ūkiams, ypač našliams, kurie liko vieni ūkyje be sutuoktinio. Seimą jau ne kartą pasiekdavo raginimai nedelsiant grįžti prie siūlymo kurti vienišų pensinio amžiaus asmenų paramos sistemą. Kaip vienas iš variantų sumažinti žemiau skurdo ribos gyvenančių pensinio amžiaus žmonių skaičių būtų galimybė gauti vienišam žmogui mirusio sutuoktinio senatvės arba netekto nedarbingumo didesnę pensiją. Galimybė pensinio amžiaus žmogui pasirinkti didesnę mirusio sutuoktinio socialinio draudimo pensiją suteiktų galimybę gyventi oriau ir dėl to, valstybė sudėtingu pandemijos laikotarpiu nepatirtų jokių papildomų išlaidų.

Dabartinis reguliavimas kuomet vienas iš sutuoktinių, kurio pensija buvo didesnė miršta, verčia kitą sutuoktinį atsидurti už skurdo ribos.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Projektą parengė Lietuvos Respublikos Seimo Darbo partijos frakcijos Seimo nariai.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu LR Socialinio draudimo pensijų įstatyme nenurodytos galimybės gauti didesnę mirusio sutuoktinio socialinio draudimo pensiją. Įstatyme nurodyta, kad sutuoktiniui mirus mokama socialinio draudimo našlio pensija.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir laukiami teigiami rezultatai

Priėmus Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymo pakeitimus asmenims, kurie gaus teisę į senatvės pensiją, netekto nedarbingumo pensiją ar asmenims, kurie įgijo teisę į išankstinę senatvės pensiją, mirus sutuoktiniui, būtų mokama didesnė mirusio sutuoktinio socialinio draudimo pensija.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų pasekmių nenusimato.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas įstatymas įtakos kriminogeninei situacijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilies verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projektas įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymą, nereikės priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis nustatytų reikalavimų.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštaruja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisės aktams.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Papildomų lėšų nereikės. Neigiamų pasekmių biudžetui nenusimato, nes pensijų poreikis planuojamas į priekį pagal statistinį amžių, bei stažą. Šiuo atveju bus traktuojama, kad valstybė asmeniui neskirs mažesnę socialinio draudimo pensiją.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Specialistų vertinimų ir išvadų nebuvo gauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„Socialinio draudimo pensija“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Teikia

Seimo nariai